

Psykologia 2.1

Kehittyvä ihminen

A close-up photograph of a newborn baby's face, held gently in someone's hands. The baby has light-colored eyes and is looking directly at the camera. The background is softly blurred, showing what appears to be a wooden crib or bed frame. The overall tone is warm and intimate.

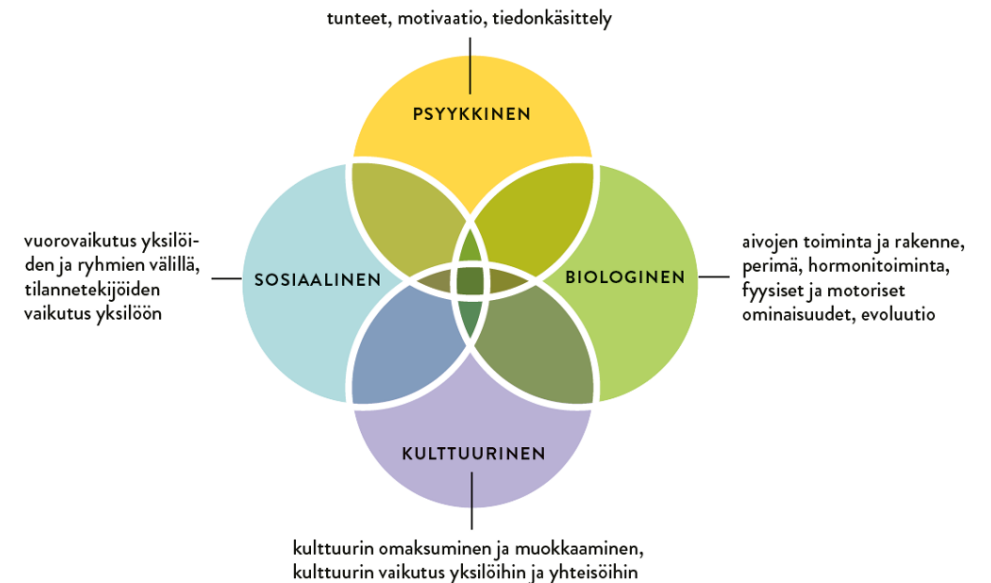
I Kehityksen alkutaival

Kappaleet 1-4

1. Kehitys ja kehityspsykologia

Kehityspsykologia

- Psykologian osa-alue, joka tutkii ihmisen kehitystä läpi elämän eri elämänvaiheissa
- Tutkimuskohteena ovat kehityksen samankaltaisuudet ja säännönmukaisuudet, joista muotoillaan yleisiä lainalaisuuksia
- Kehitystä tarkastellaan erilaisista näkökulmista, jotka ovat yhteydessä toisiinsa
 - Psykkinen
 - Biologinen
 - Sosiaalinen
 - Kulttuurinen

Kuva: SanomaPro

Kehityspsykologisia käsitteitä

- KEHITYS
 - =myönteinen tai kielteinen muutos
 - Jatkuu läpi elämän: ihminen ei ole missään vaiheessa "valmis"
 - Alkaa hedelmöityksestä ja päättyy kuolemaan
 - Kehitys on yksilöllistä, mutta tiettyjä samankaltaisuuksia on
- KEHITYSTEHTÄVÄ
 - =tietyn IKÄKAUDEN normaaliin kehitykseen kuuluva tavoite, haaste tai muutos, joka tulee ylittää "ajallaan"
- KEHITYSPOLKU
 - =yksilön oman kehityksen jatkumo, jossa aiemmat elämänkulun vaiheet vaikuttavat myöhempisiin vaiheisiin
 - Yksilö kohtaa kehityspolullaan erilaisia tekijöitä, jotka voivat tukea tai haitata kehitystä
 - Tekijät voivat olla psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia tai kulttuurisia
 - SUOJAAVAT TEKIJÄT
 - =tukevat kehitystä myönteisellä tavalla
 - RISKITEKIJÄT
 - =haittaavat kehitystä kielteisellä tavalla
- ELÄMÄNKULKU / ELÄMÄNKAARI
 - = yksilön kehityksen kokonaisuus
 - Voidaan hahmottaa kaarena, joka nousee, tasaantuu ja lopulta laskee
 - Jokaisella yksilöllä elämäнкаari on täysin ainutlaatuinen

IKÄKAUDET KEHITYKSESSÄ

Ikävuodet	Ikäkausi
-0	sikiövaihe
0-1	vauvaikä
1-3	varhaislapsuus (taaperoikä)
3-6	keskilapsuus (leikki-ikä)
6-12	myöhäislapsuus (kouluikä)
12-15	varhaisnuoruus
15-18	keskinuoruus
18-25	myöhäisnuoruus (muotoutuva aikuisuus)
20-40	varhaisaikuisuus
40-60	keskiaikuisuus (keski-ikä)
60-	myöhäisikuisuus
65-	vanhuus

Kuva: SanomaPro

Kehityspsykologinen tutkimus

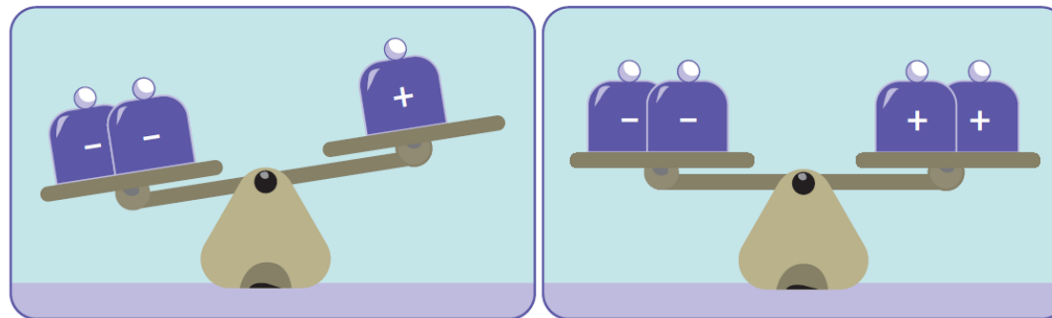
- Tutkimuskohteet
 - Kehityksen yleiset lainalaisuudet
 - Poikkeamat yleisistä lainalaisuuksista
 - Yksilölliset kehityspolut
- Tutkimuksessa on tärkeää yksilöiden vertaaminen toisiinsa
- Tutkimusasetelmia
 - POIKITTAISTUTKIMUS = tutkitaan tiettyjä ihmisiä tiettynä ajanhetkenä
 - PITKITTÄISTUTKIMUS = tutkitaan samoja yksilöitä toistuvasti eri aikoina
 - KAKSOSTUTKIMUS = tutkitaan kaksosia vertailevalla otteella

Resilienssi

- = psyykkinen selviytymis- ja palautumiskyky
- Mukautuvuutta, sinnikkyyttä, joustavuutta
- Tärkeä yksittäinen psyykkinen suojaava tekijä
- Voimavara, jonka ansiosta ihminen kestää vastoinkäymisiä ja selviää niistä
- Psyykkinen ominaisuus, jota toisilla yksilöillä on sisäänrakennettuna enemmän kuin toisilla

Ikäkausi

- = kehityksen vaihe, joka sijoittuu tiettyjen ikävuosien välille
- Ikäkausien jaottelutapoja on lukuisia, ja ne ovat aina suuntaa-antavia sekä kulttuurisidonnaisia
- Karkea esimerkki jaottelu: vauvaikä, leikkiikä, kouluikä, nuoruus, aikuisuus, vanhuus

Kuva: SanomaPro